

У XIV ст. українські землі увійшли до складу Великого князівства Литовського. Саме в цей період ми маємо перші письмові згадки про Ворсівку. Одними з перших відомих нам власниками села були Івашко Гвоздь, а потім Мишко Затика. В 1496 р. Федко Козакевич звернувся з проханням до литовського князя Олександра передати йому ворсівські землі після смерті Мишка Затики, який не мав сім'ї і дітей. Своє прохання він мотивував тим, що його маєтність знаходилася поруч – в Новосілках (біля Обліток), а Івашко Гвоздь його рідний дядько. Далі чолобитна обривається, але, як вказував відомий дослідник середньовіччя П. Клепатський у своїй книзі «Очерки по истории земли Киевской», скоріше за все прохання Козакевича було задоволене. У 1545 р. селище Ворсіцьке (так тоді називалася Ворсівка), що входило до складу земель Житомирського замку, перебувало у власності родини знатних шляхтичів Стрибилів.

Під час національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького адміністративно-територіальними одиницями відновленої Української держави були полки. У Київському воєводстві діяло три з них – Київський, Білоцерківський та Переяславський. Полки відповідно ділилися на сотні. Згідно з Реєстром війська запорізького 1648 р. у Київському полку налічувалося 18 сотень і 2010 козаків.

Після укладення в серпні 1649 р. Зборівського мирного договору між гетьманом України Б. Хмельницьким та польським королем Яном II Казимиром Українська держава визнавалася польським урядом у межах Київського, Чернігівського та Брацлавського воєводств. Визначався кордон вздовж річки Случ, який польські війська не мали права переходити. Тому на кордонах з Польщею створюються нові козацькі сотні, які несли прикордонну службу. Однією з них і стала Ворсівська сотня, яка існувала з 1649 по 1651 рр.

На жаль, архівних даних про діяльність Ворсівської сотні збереглося небагато. Маємо лише перелік прізвищ козаків у кількості 105 осіб, що входили до складу сотні, вміщений у «Реєстр війська Запорізького 1649 р.». Втім, навіть цей документ в поєднанні з топонімічними даними та переказами жителів села дає історику певний матеріал для аналізу складу сотні та її діяльності. Так ось, в реєстрі вказується, що сотню очолював сотник Іван Кгузь (скоріше всього у майбутньому це прізвище трансформувалося в Гузь).

Перебування, хоч і нетривалий час, козацької сотні у Ворсовці мало для містечка важливе значення. Адже козаки дбали не лише про забезпечення охорони кордонів Української держави. Вони активно розбудовували господарство. Так, зокрема, в цей період через Візню було збудовано дерев'яний міст довжиною добрих сотню метрів. Вже в наші часи на лузі під час косовиці косарі виявили залишки палів цього мосту. За участю козаків було споруджено православну церкву, названу Свято-Миколаївською, адже святий Микола-чудотворець з давніх давен вважався покровителем усіх подорожуючих і заступником козацтва. Вона знаходилася майже в центрі села. Це місце і нині називають «Церковище». Зі свого боку ворсівчани всіляко допомагали воякам. У селі збереглися перекази про місцевих жителів – вправних рудників та зброярів, які з місцевої руди виготовляли для козаків шаблі. Немає сумнівів, що при місцевій православній церкві діяла школа.

Вдячні нащадки не забули про своїх славних пращурів, що мужньо боронили рідну землю від загарбників, розбудовували власну державність. На честь 350-річчя Реєстру Війська Запорізького в 1999 р. при в'їзді у Ворсівку з боку Радомишля було встановлено пам'ятний знак. Також за ініцітивою краєзнавця М.Прокопенка за сприянням голови сільської ради П.Підручного та депутатів райради І.Малегуса, В.Кашиці та В.Костерева біля сучасного приміщення церкви встановили пам'ятну плиту з прізвищами козаків Ворсівської сотні, а в 2004 р. – Хрест та пам'ятний знак на місці козацького храму.

<https://history-malyn.in.ua/vorsivka-sottenne-misto-kyivskogo-polku-vijska-zaporozhskogo/>